

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

MODERN TECHNOLOGIES OF DISTANCE LEARNING WITHIN THE SYSTEM OF LIFELONG LANGUAGE LEARNING IN THE ARMED FORCES OF UKRAINE

Метою статті є аналіз особливостей використання сучасних дистанційних освітніх технологій для розвитку іншомовної професійної компетентності особового складу Збройних Сил України.

У контексті сучасних вимог до безперервної мовної підготовки у Збройних Силах України, застосування дистанційних освітніх технологій відкриває нові горизонти для розвитку іншомовної професійної компетентності особового складу. Сучасні технології, такі як інтерактивні платформи для онлайн-курсів, відеоконференції та мобільні додатки, суттєво змінюють підходи до навчання і підвищують його ефективність. Використання дистанційних освітніх технологій забезпечує гнучкість і доступність навчання, що є важливим для підтримки високого рівня підготовки особового складу, що працює у нестабільних умовах або має змінний графік. Системи дистанційного навчання дозволяють організувати навчання як у реальному часі (синхронно), так і за допомогою матеріалів, доступних у будь-який час (асинхронно). Це дає можливість кожному військовослужбовцю обирати найбільш зручний формат навчання, що відповідає його графіку та особистим потребам. Мультимедійні технології дозволяють ефективно впроваджувати мовні навички в навчальний процес, підвищують зручність навчання завдяки можливості інтеграції цього процесу у повсякденне життя військовослужбовців. Мобільні додатки мають функції для тренування словникового запасу, граматичні вправи та завдання для розвитку навичок аудіювання та говоріння через інтерактивні завдання та ігри.

Зазначені вище дистанційні технології не лише полегшують доступ до навчальних матеріалів, але й сприяють інтеграції новітніх методів навчання. Використання адаптивного навчання дозволяє персоналізувати освітній процес, підлаштовуючи його під індивідуальні особливості та потреби військовослужбовців. Завдяки цим інноваційним рішенням підготовка особового складу Збройних Сил України до міжнародних завдань стає більш динамічною та адаптованою до сучасних вимог. Використання дистанційних освітніх технологій сприяє не лише розвитку іншомовної компетентності, але й підвищенню загальної професійної підготовки військовослужбовців, що є ключовим для успішної реалізації міжнародних місій та підтримки ефективного взаємодії з партнерами.

Ключові слова: безперервна мовна підготовка, мовна підготовка військовослуж-

бовців, дистанційне навчання, дистанційні освітні технології, мультимедійні технології.

The aim of the article is to analyze the features of using modern distance learning technologies to develop foreign language professional competence of the personnel of the Armed Forces of Ukraine. In the context of contemporary requirements for continuous language training in the Armed Forces of Ukraine, the use of distance learning technologies opens new horizons for developing the foreign language professional competence of military personnel. Modern technologies such as interactive platforms for online courses, video conferencing, and mobile applications significantly change approaches to learning and increase its effectiveness. The use of distance learning technologies provides flexibility and accessibility in education, which is essential for maintaining a high level of training for personnel working in unstable conditions or with variable schedules. Distance learning systems allow for both real-time (synchronous) training and learning through materials available at any time (asynchronous). This enables each service member to choose the most convenient learning format that suits their schedule and personal needs. Multimedia technologies effectively integrate language skills into the learning process, significantly enhance the convenience of learning by integrating the educational process into the daily life of service members. Mobile applications may include features for vocabulary training, grammar exercises, as well as the development of listening and speaking skills through interactive tasks and games.

The above-mentioned distance technologies not only facilitate access to educational materials but also contribute to the integration of the latest teaching methods. The use of adaptive learning allows for the personalization of the educational process, tailoring it to the individual characteristics and needs of service members. Thanks to these innovative solutions, the preparation of the Armed Forces of Ukraine personnel for international tasks becomes more dynamic and adaptable to modern requirements. The use of distance learning technologies contributes not only to the development of foreign language competence but also to the overall professional training of military personnel, which is key to the successful implementation of international missions and the support of effective interaction with partners.

Key words: lifelong learning, language training of military personnel, distance learning, distance educational technologies, multimedia technologies.

УДК 355.233(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/74.57>

Величко О.О.,

ст. науковий співробітник наукового центру мовного тестування Національного університету оборони України

Поліщук О.В.,

ст. науковий співробітник наукового центру мовного тестування Національного університету оборони України

Кравчук А.О.,

мол. науковий співробітник наукового центру мовного тестування Національного університету оборони України

Хоменко А.І.,

мол. науковий співробітник наукового центру мовного тестування Національного університету оборони України

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Володіння іноземною мовою набуває особливої актуальності в сучасних умовах російської збройної агресії проти України. Зараз дуже гостро стоїть проблема якісної мовної підготовки особового складу Збройних Сил України і, зокрема,

професійно орієнтованого спілкування англійською мовою, що є вкрай необхідним для забезпечення саме міжкультурної комунікації. У рамках зазначеного та враховуючи стратегічний курс нашої держави на приєднання до Європейського Союзу і НАТО і відповідно до його безпекових

структур, Збройним Силам України необхідні фахівці, що здатні виконувати завдання із захисту нашої держави та діяти спільно з військовими представниками держав-членів НАТО. Військовослужбовцям Збройних Сил України слід підтримувати високий рівень володіння англійською мовою для виконання своїх військових обов'язків та забезпечення якісного оперативного спілкування.

Сучасне суспільство зараз знаходиться під впливом розвитку інформаційних та телекомунікаційних технологій, що не може не сказатися на суттєвих змінах у формах освітнього процесу. Це призводить до зростання значущості безперервної освіти без відриву від професійної діяльності. Система безперервної мовної підготовки у Збройних Силах України є частиною навчання впродовж життя (lifelong learning), яке набуває все більшої актуальності в сучасному світі та забезпечує неперервне підвищення кваліфікації в царині іншомовної підготовки.

Інститут ЮНЕСКО з освіти впродовж життя (UNESCO Institute for Lifelong Learning) пояснює термін «безперервної освіти» як інтеграцію навчання та життя, що передбачає навчальну діяльність людей різного віку у будь-якому життєвому середовищі та через різноманітні методи, які разом задовольняють широке коло навчальних потреб». Ідею безперервної освіти (lifelong learning) пов'язують із концепцією напіврозпаду знань, її у 20 столітті запропонував австрійсько-американський економіст Фріц Махлуп. Суть концепції проста – світ змінюється так динамічно, а нова інформація поширюється так швидко, що деякі знання перестають бути актуальними ще до того, як ми їх здобудемо. Відповідно, існують професії, для яких старіння і розпад знань відбуваються дуже швидко. За таких умов академічна освіта потребує постійного оновлення, а для того, щоб встигати за інформацією, необхідно навчатися саме протягом усього життя.

Система безперервної освіти у Збройних Силах України сприяє впровадженню та розвитку так званих дистанційних форм навчання. Використання сучасних технологій дистанційного навчання в системі мовної підготовки МОН України може суттєво покращити процес оволодіння іноземною мовою, адже саме дистанційні технології дають змогу забезпечити гнучкість, доступність і ефективність навчання, що є ключовими факторами в контексті навчання впродовж життя і сприяє впровадженню та розвитку так званих дистанційних форм навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результати аналізу наукової літератури говорять про те, що питання формування та розвитку іншомовної комунікативної компетентності (ІКК) військових фахівців на різних етапах їхньої професійної діяльності із використанням дистанційних

технологій у мовній підготовці має бути безперервним та систематичним процесом. Водночас аналіз та узагальнення наукових джерел показує, що є достатня кількість наукових досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, які спрямовані на вирішенні таких проблемних напрямів, як: розвиток іншомовних компетентностей військових фахівців (М. Арістархова В. Балабін, І. Бец, І. Блощинський, Т. Вакалюк, М. Гребенюк, В. Златніков, О. Лагодинський, В. Осьодло, Н. Шалигіна); застосування сучасних технологій дистанційного навчання (В. Биков, Р. Деллінг, В. Круглик, В. Осадчий, К. Осадча, Г. Рамбле, Л. Ребуха, М. Сімонсон, О. Спірін, М. Томпсон); особливості реформування та удосконалення мовної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів (О. Єфімова, Л. Захарова, Л. Канова, А. Чирва, О. Щерба); питання мовного тестування відповідно до вимог НАТО STANAG 6001 (В. Крикун, Н. Тарасенко, Ю. Грищук, К. Кащук).

Мета статті полягає в дослідженні та аналізі сучасних технологій дистанційного навчання, їх можливостей та ефективності впровадження у процес безперервної мовної підготовки в Збройних Силах України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний рівень розвитку технологій вимагає постійного розвитку професійних компетентностей військовослужбовців Збройних Сил України. Саме тому освіта набуває форми безперервності, що, своєю чергою, впливає на підвищення актуальності навчання впродовж життя (lifelong learning). За визначенням, запропонованим Європейською комісією, навчання впродовж життя розглядається як цілеспрямована навчальна діяльність, що здійснюється з метою удосконалення знань, навичок і компетентностей у межах особистісної, громадянської, соціальної та фахової перспективи. Воно підвищує мотивацію військових професіоналів до розвитку, до здійснення досліджень і навчанню задля покращення якості життя, а також допомагає досягти самореалізації та задоволення, надає можливість здобувати та інтегрувати знання та навички, поєднуючи різні сфери життєдіяльності [1]. Європейський парламент і Рада Європейського Союзу посилюють нашу думку щодо важливості розвитку професійних компетентностей впродовж життя шляхом ухвалення Рамкової програми оновлених ключових компетентностей для навчання протягом життя. Відповідно до цієї програми фахівці різних сфер діяльності потребують широкого спектра навичок і компетентностей для такого навчання, зокрема грамотності, культурної обізнаності, самовираження, цифрової та мовної компетентності [2].

Мовна компетентність розглядається як сукупність базових знань про систему мови, закономірності її функціонування та здатність оперувати

цими знаннями в мовленнєвій діяльності. Говорючи про мовну компетентність слід зазначити важливість вивчення іноземної мови, бо володіння нею є важливим інструментом для зростання конкурентоспроможності як фахівця, так і цілої держави [3]. Вивченню іноземної мови надається величезне значення, оскільки мова є інструментом міжкультурної комунікації у всіх сферах життєдіяльності, зокрема й у військовій. Мовна підготовка є визначальним фактором мотивації для представників Збройних Сил України, які націлені на зростання по службі. Безперечно важливим для військовослужбовців є самоініціативна освіта, яка ініціюється бажанням саморозвитку особистості [4]. Отже, на основі аналізу, доходимо висновку, що безперервна мовна підготовка є процесом, який охоплює систематичне навчання і вдосконалення мовних навичок протягом усього життя. Ця концепція відображає розуміння того, що мовні навички не набуваються одноразово, а потребують постійного розвитку та вдосконалення. У сучасних умовах глобалізації та інформаційного впливу, компетентність в іноземних мовах, особливо в англійській, виступає одним з ключових факторів успіху для військової сфери. Вивчення саме англійської мови – один зі шляхів євроатлантичної інтеграції фахівців Збройних Сил України. Адже саме англійська мова є оперативною мовою армії НАТО.

Військовослужбовці Збройних Сил України активно інтегруються в міжнародні військові структури, а володіння іноземною мовою стає однією з основних передумов ефективної співпраці. В результаті розвитку міжнародних зв'язків з країнами-членами НАТО та опануванням нових видів військової техніки та озброєння питання щодо мовної підготовки військовослужбовців Збройних Сил України, її розроблення, змісту, форми та вдосконалення є вкрай важливими. Все це зумовлено потребою комунікації військовослужбовців Збройних Сил України іноземною мовою, необхідністю виконання завдань в рамках міжнародної військової співпраці та у складі інтернаціональних підрозділів, участю в роботі органів безпеки, проведенню міжнародних операцій в складі сил ООН, участю в системі Європейської безпеки, спільними військовими навчаннями, обміном спеціалістами, забезпеченням взаємосумісності, відточенням навичок застосування знань на практиці та ін. Досконале володіння іноземною мовою стає важливим компонентом підготовки військовослужбовців Збройних Сил України.

Розвиток іншомовної підготовки у Збройних Сил України обумовлений цілеспрямованою державною політикою України: Наказ Міністерства оборони України «Основні засади мовної підготовки особового складу у системі Міністерства оборони України» (2019), Концепція дистанційного

навчання у Збройних Силах України (2015 р.) та отримання статусу партнера НАТО з розширеними можливостями (2020 р.). Відповідно до Дорожньої карти вдосконалення мовної підготовки у Збройних Силах України на 2021–2025 роки, що була затверджена Міністром оборони України, передбачені конкретні заходи вдосконалення мовної підготовки та визначені шляхи підвищення її ефективності шляхом нарощування спроможностей курсів інтенсивного вивчення іноземних мов, безперервності використання, збільшення часу на опанування в системі індивідуальної підготовки, залучення ресурсів дистанційного навчання та інше [4, 5].

Метою безперервної мовної підготовки є не лише надання основ мови або досягнення певного рівня володіння нею, але й забезпечення можливості постійного вдосконалення мовних навичок, адаптації до змінних умов комунікації та нових професійних вимог. Система безперервної мовної підготовки військовослужбовців забезпечує постійне підвищення кваліфікації в галузі іноземних мов, що є невід'ємною частиною професійної діяльності військових Збройних Сил України. Відсутність мовних бар'єрів є достатньо вагомим елементом сучасного воєнного середовища. Розуміння міжнародної лексики, стандартів комунікації, а також здатність до швидкого вивчення іноземних мов є важливими для фахівців Збройних Сил України.

Основна проблема системи безперервної мовної підготовки у Збройних Силах України полягає в тому, що традиційні форми навчання не здатні задовольнити постійно зростаючі потреби у мовному навчанні військовослужбовців [6]. Через це застосування саме сучасних технологій дистанційного навчання є можливістю вирішення цієї проблеми та досягнення максимальної ефективності й результативності в системі безперервної мовної підготовки Збройних Сил України.

Дистанційне навчання – це така форма організації навчального процесу, за якої її активні учасники (об'єкт і суб'єкт навчання) досягають цілей навчання, здійснюючи навчальну взаємодію принципово і переважно на відстані [7]. Таким чином, дистанційне навчання можна розглядати як вид навчання, у процесі якого надання істотної частини навчального матеріалу і більша частина взаємодії з викладачем здійснюються з використанням сучасних інформаційних технологій: комп'ютерних телекомунікацій, мультимедіа, навчальних систем, супутникових зв'язків, національного й кабельного телебачення [8].

Під технологіями дистанційного навчання можна розуміти сукупність знань про способи й засоби процесу навчання, що відбувається на основі інформаційно комунікативних технологій, при якому можна спостерігати якісну зміну об'єкта.

Технології дистанційного навчання складаються з педагогічних та інформаційних технологій дистанційного навчання. Педагогічні технології дистанційного навчання – це технології опосередкованого активного спілкування викладачів зі студентами з використанням телекомунікаційного зв'язку та методології індивідуальної роботи студентів зі структурованим навчальним матеріалом, представленим в електронному вигляді. Інформаційні технології дистанційного навчання – це технології створення, передачі та збереження навчальних матеріалів, організації й супроводу навчального процесу дистанційного навчання за допомогою телекомунікаційного зв'язку [9].

Через те, що актуальність інформаційних освітніх технологій зумовлена тим, що вони вдосконалюють систему освіти і роблять ефективнішим навчальний процес, то використання інформаційно-комунікаційних технологій у мовній підготовці набуває особливого значення в сучасних умовах освітнього процесу. Сьогодні найбільш поширеними є комп'ютерні навчальні програми, онлайн курси, зокрема, комп'ютерні підручники, діагностично-тестові системи, лабораторні комплекси та інші.

ІКТ (інформаційно-комунікативні технології) можна повною мірою вважати синонімом до ІТ (інформаційні технології). Це демонстрація певної інформації під час проведення занять, лекцій, семінарів з метою досягнення педагогічного (навчального) ефекту за допомогою засобів візуалізації (текст, зображення, звук, мультимедіа, тощо). Навчальні презентації використовуються для наочного і доступного подання навчального матеріалу. Для розроблення презентацій існує безліч програм, серед них: Microsoft Office PowerPoint, Adobe Flash, OpenOffice.org Impress, Powerbullet Presenter, ProShow Producer, PPT CREATE, Quick Slide Show, MySlideShow, Corel Presentations, Macromedia Flash та інші. Однією з найпопулярніших серед викладачів іноземних мов вищої військової школи є програма PowerPoint, яка входить до пакету прикладних програм Microsoft Office.

Говорячи про сучасні технології дистанційного навчання у системі безперервної мовної підготовки у Збройних Силах України, варто звернути особливу увагу на BigBlueButton (BBB), що інтегрується у платформу дистанційного навчання Moodle. BigBlueButton – це один з найбільш адаптованих цифрових сервісів для потреб навчального процесу. Він передбачає використання необхідного набору цифрових інструментів, які забезпечують максимально наближені умови для проведення традиційних аудиторних занять. Big Blue Button – це популярна платформа з відкритим вихідним кодом, розроблена спеціально для онлайн-освіти, проведення вебінарів та відеоконференцій. Однією з головних переваг Big

Blue Button є підтримка інтерактивних презентацій. Викладачі можуть завантажувати слайди у форматах PDF або PowerPoint і використовувати інтерактивну дошку для пояснення матеріалу, що дозволяє зробити заняття більш зрозумілим і доступним для студентів. Такі функції, як опитування, спільний доступ до екрану та чат, роблять BBB потужним інструментом для взаємодії з аудиторією. Ще однією важливою функцією є можливість проведення відеоконференцій з підтримкою аудіо. BBB дозволяє організувати відеозустрічі кількістю до 100 учасників одночасно – це робить платформу ідеальною для великих лекційних аудиторій. Сесії можуть бути записані, що дозволяє студентам переглядати заняття пізніше, якщо вони пропустили їх або хочуть повторити матеріал. Big Blue Button підтримує інтеграцію з такою системою управління навчанням як Moodle, що дозволяє викладачам ефективно управляти освітнім процесом та організувати навчальні ресурси. Додаткові функції опитування, спільного доступу до екрану та чату роблять платформу BBB потужним інструментом для взаємодії з аудиторією. Завдяки регулярним оновленням та активній підтримці спільноти розробників Big Blue Button залишається сучасним рішенням для онлайн-навчання, забезпечуючи високу якість відео/аудіо та безперебійну роботу навіть у великих групах користувачів.

Деякі з найпопулярніших інструментів, які використовуються разом з Big Blue Button:

- інтерактивна дошка. Дозволяє викладачам і учасникам спільно працювати над зображеннями, текстом та малюнками в реальному часі. Викладачі можуть робити замітки, малювати схеми, а учасники можуть брати активну участь, додаючи свої коментарі;

- презентації. Викладачі можуть завантажувати презентації у форматах PDF або PowerPoint і використовувати їх під час занять. А такі інтерактивні елементи, як анімації або переходи, роблять презентації більш цікавими;

- відеоконференції. BBB підтримує роботу до 100 учасників одночасно, дозволяючи організувати великі лекції або зустрічі. Платформа забезпечує високу якість відео та аудіо, що важливо для проведення навчальних занять;

- запис сесій. Дозволяє записувати всі проведені сесії, включаючи презентації, обговорення та відеоконференції. Записані матеріали можна переглядати пізніше, що особливо корисно для студентів, які не змогли бути присутніми на занятті;

- опитування та голосування. Викладачі можуть використовувати опитування для оцінки розуміння матеріалу учасниками або для збору зворотного зв'язку. Голосування можна організувати в реальному часі, що робить заняття більш інтерактивними;

– спільний доступ до екрану. Учасники можуть ділитися своїм екраном з іншими, що є корисним для демонстрації програмного забезпечення, виконання завдань або спільного розгляду документів;

– чат. Платформа підтримує текстовий чат, який може використовуватися для приватних повідомлень між учасниками або для загальних обговорень у групі.

Також варто відзначити, що Big Blue Button активно використовується не лише в університетах і школах, а й у корпоративному навчанні. Завдяки своїй гнучкості та можливостям налаштування, платформа підходить для різноманітних освітніх та тренінгових програм. Компанії можуть використовувати BBB для внутрішніх тренінгів, семінарів, а також для комунікації з віддаленими співробітниками.

Інтеграція з іншими популярними інструментами та платформами робить Big Blue Button універсальним рішенням для будь-яких потреб у дистанційному навчанні. Наприклад, можливість інтеграції з платформами для управління курсами, такими як Canvas або Blackboard, забезпечує додаткову зручність і простоту використання для викладачів і студентів, що робить Big Blue Button потужним засобом для організації дистанційного навчання, дозволяючи викладачам та студентам ефективно взаємодіяти незалежно від місця розташування.

Таким чином, Big Blue Button продовжує стверджуватися як один з найкращих інструментів для дистанційного навчання, пропонуючи користувачам потужні та надійні рішення для забезпечення якісної освіти в онлайн-форматі.

Ще один з додатків для створення альтернативного контенту – цифровий інструмент для онлайн-навчання H5P (аббревіатура від HTML5 Package). Це додаток для створення інтерактивного контенту: презентацій, відео, мультимедійного матеріалу, запитань, вікторин, ігор тощо, без необхідності професійного володіння навичками програмування. H5P – це інструмент з відкритим вихідним кодом, який дозволяє створювати інтерактивні віджети та вбудовувати їх у веб-сторінки [10]. H5P полегшує створення, поширення та використання мультимедійного інтерактивного контенту, який поділяється на кілька категорій: ігри, мультимедіа, запитання та соціальні мережі. Він має низку особливостей, на які варто звернути увагу, а саме:

– різні типи контенту. На сайті H5P доступно більше 50 різних типів контенту для створення інтерактивних активностей. Найпопулярніші – інтерактивне відео, презентація курсу, гра на пам'ять, кілька типів запитань тощо. Така різноманітність дозволяє адаптувати вправи до кожного типу контенту, з яким ми хочемо працювати;

– легка інтеграція. Інструменти H5P, засновані на HTML5, можуть бути вбудовані в будь-яку веб-сторінку. Також є кілька плагінів, які дозволять збирати на платформі інформацію від взаємодії відвідувачів або тих, хто навчається з активністю. Наразі є плагіни для Moodle, Wordpress, Drupal, Blackboard, Canvas та Brightspace, а також є можливість їх кастомізації, щоб адаптувати їх для кращої відповідності поставленим цілям;

– можливість запису. Більшість вправ H5P включають xAPI (специфікація програмного забезпечення для електронного навчання, яка записує та відстежує різні типи досвіду навчання для навчальних систем) для отримання детальної інформації про взаємодію студента з вправою, наприклад, відповіді, які він дав, або час, який він витратив на відповідь. Це дозволяє провести повний аналіз з використанням методів навчальної аналітики;

– інші аспекти. Модульна розробка контенту дозволяє дуже просто використовувати вже існуючі види діяльності для нових завдань. Також є можливість налаштувати зовнішній вигляд будь-якої активності. А спільнота розробників постійно працює над вдосконаленням та пропозиціями нового контенту.

Найпопулярнішими інструментами H5P є:

– відео. Є можливість додати відео, яке студент повинен переглянути, перш ніж перейти до наступного розділу. Це привабливий спосіб ввести в контекст або пояснити концепцію, яку потрібно засвоїти;

– інтерактивне відео. Воно розширює попередній інструмент та дозволяє використати відео з можливістю додавання безлічі типів запитань у той час, коли це здається доцільним. Крім того, можна повернути студента до попередньої точки відео, поки він не відповість на питання правильно, таким чином – змусити студента бути уважним під час відтворення;

– питання з розгалуженням. Цей тип контенту є специфічним для вправи «сценарій розгалуження» і є центральною віссю її розробки, оскільки дозволяє ставити студентам запитання з різними альтернативами і призначати різні шляхи або відгалуження відповідно до їхньої відповіді [11].

Перераховані вище інструменти H5P дозволяють зробити те, що на сьогоднішній день є дуже необхідним у навчанні, а саме: демократизувати створення цифрового контенту, щоб він був доступним для будь-якого вчителя, який має мінімальну підготовку у використанні ІКТ. Формат H5P, який можна використовувати на будь-якій платформі, сприяє легкому обміну розробленими матеріалами, що є запорукою його успіху.

Інструмент H5P може бути інстальований у WordPress, Drupal, Moodle. Тип контенту може бути таким: Course Presentation (презентація

курсу); Interactive video (інтерактивне відео); Dialog cards (картки-діалог); Flashcards (флеш-картки); Accordion (акордеон); Drag the Words (перетягування слів) та різні види тестів. Також H5P інтегрується у систему Moodle за допомогою спеціального плагіна, який можна знайти на офіційному сайті MOODLE.

Одним із актуальних напрямів використання інформаційних комп'ютерних технологій в системі мовного тестування у ЗС України є авторська методика КАМТ (комп'ютерного адаптивного мовного тестування). Це різновид комп'ютерного тестування, під час якого послідовність подання тестових завдань, їх складність та кількість залежать від відповідей того, хто тестується. Тобто, КАМТ враховує рівень розвитку іншомовних компетентностей того, хто тестується під час процедури тестування. Зокрема, під час комп'ютерного адаптивного мовного тестування тестований отримує спочатку тестове завдання середньої складності, яке відповідає стандартизованому мовленнєвому рівню 2 відповідно до вимог НАТО STANAG 6001 (далі – СМР 2). Якщо обирається правильна відповідь на визначену кількість завдань, тоді наступне завдання буде складнішим, а якщо відповіді неправильні – простішим, доки програма КАМТ не визначить остаточний рівень того, хто тестується.

До основних принципів роботи комп'ютерного адаптивного мовного тестування відноситься: індивідуалізація, ефективність, точність та універсальність.

– Індивідуалізація. Система підлаштовується під кожного тестованого, що дозволяє оцінювати мовні навички більш точно та персоналізовано.

– Ефективність: Оскільки тестування зосереджується лише на тих запитаннях, які відповідають рівню учасника, загальна кількість питань зменшується, що економить час без втрати якості оцінки.

– Точність: За допомогою алгоритмів адаптації тест виявляє рівень знань з мінімальним числом запитань, що забезпечує високу точність оцінки.

– Універсальність: Адаптивні тести можуть оцінювати різні аспекти володіння мовою – від граматики до розуміння тексту або аудіювання.

Адаптивне мовне тестування має низку переваг, а саме:

– зменшення стресу, оскільки учасники не стикаються з завданнями, які занадто перевищують або не відповідають їхньому рівню знань, що знижує стрес та підвищує впевненість у собі;

– підвищення об'єктивності через зменшення впливу випадкових факторів, таких як удача або стомленість, що робить оцінювання більш об'єктивним;

– широке застосування, бо адаптивні мовні тести можуть використовуватися як у будь-яких навчальних закладах, так і в компаніях для оцінки

рівня мовних навичок кандидатів або для внутрішнього навчання співробітників.

Комп'ютерне адаптивне мовне тестування є потужним інструментом, який допомагає забезпечити точне, швидке та ефективне оцінювання мовних навичок. Завдяки своїй гнучкості, воно підходить як для освітніх установ, надаючи користувачам можливість отримати об'єктивну оцінку своїх знань у максимально зручний спосіб.

Підсумовуючи, слід сказати, що сучасні технології дистанційного навчання дозволяють забезпечити гнучкість, доступність і ефективність навчання, що є ключовими факторами в контексті навчання впродовж життя. Питання формування та розвитку іншомовної комунікативної компетентності військових фахівців на різних етапах їхньої професійної діяльності із використанням дистанційних технологій у мовній підготовці має бути безперервним та систематичним процесом.

Висновки. Система безперервної мовної підготовки у Збройних Силах України має за мету забезпечити військовослужбовців необхідними мовними знаннями та навичками, що є особливо важливим у контексті міжнародного співробітництва та місії НАТО. Саме застосування сучасних технологій дистанційного навчання у сфері мовної підготовки має такі переваги:

1. *Безперервність навчання.* Військовослужбовці мають можливість гнучкого навчання у зручний для них час, використовуючи при цьому мобільні додатки або веб-сайти, що дає змогу постійно вдосконалювати свої мовні навички. А використання різноманітних навчальних матеріалів, форм навчання та ігрових елементів робить навчання більш цікавим та ефективним.

2. *Індивідуальний підхід та гнучкість.* Штучний інтелект дає змогу створювати індивідуальні навчальні плани для врахування рівня знань, швидкості або стилю навчання, специфічних або особистих потреб кожного військовослужбовця. А використання інтерактивних методів навчання дають можливість вчити мову у власному темпі, зручно розташувавшись будь-де з доступом до Інтернету.

3. *Розвиток комунікативних навичок.* Використання онлайн-платформ для проведення вебінарів, конференцій та зустрічей сприяє розвитку комунікативних навичок військовослужбовців, необхідних для ефективного міжкультурного спілкування. Такий процес комунікації може бути використано для занурення в мовне середовище, що сприяє кращому розумінню та використанню мови. Онлайн зустрічі – це ще й можливість спілкування з носіями мови, що значно підвищує рівень володіння мовою та процес вивчення культурних особливостей.

4. *Масштабованість.* Онлайн-платформи та програми дозволяють, незалежно від

географічного розташування, одночасно навчати багато осіб. Це забезпечує мовну підготовку великої кількості військовослужбовців в різних містах України.

Навчально-методичний комплекс «Система безперервної мовної підготовки у Збройних Силах України» спрямований на підтримку безперервного процесу вивчення мови військовослужбовцями. Система включає в себе як навчання новим військовим термінам, так і тренування специфічних навичок спілкування (радіо-комунікації, онлайн зустрічі, переговори) та підготовку до міжнародних місій та інше. Чинна система дає можливість вивчати та вдосконалювати знання іноземних мов для військовослужбовців на всіх етапах проходження служби. Вона може об'єднувати як базову мовну підготовку, що пропонується курсантам та слухачам у процесі навчання у вищих військових навчальних закладах, так і мовну підготовку військовослужбовців безпосередньо у процесі виконання службових обов'язків, котра забезпечується завдяки створеній останніми роками мережі курсів іноземних мов.

Задля успішного протистояння України російській збройній агресії, подальшого розвитку та прискорення євроатлантичної інтеграції, пріоритетом кожного українського військовослужбовця повинен стати безперервний особистісний розвиток, постійне вдосконалення набутих знань та вивчення англійської мови.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Лук'янова Л.Б. Підготовка педагогічного персоналу для роботи з дорослими: теоретичний і методичний аспекти: монографія. URL: https://lib.iitta.gov.ua/710017/1/2016_monograph_Lukianova.pdf.
2. Драйден Г., Вос Дж. Нова парадигма освіти у глобальному світі. Глобальні виклики і пріоритети освіти XXI століття. URL: dlse.multycourse.com.ua/ua/print_page/module/15.
3. Полудень В. Формування мовної компетентності учнів у процесі навчання синтаксису простого речення: магістерська робота. URL: [ПОЛУДЕНЬ В.О. МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА_2021.pdf](http://kdpu.edu.ua) (kdpu.edu.ua) (дата звернення 09.05.2024)
4. Про основні засади мовної підготовки особового складу у системі Міністерства оборони України: наказ М-ва оборони України від 08.08.2019. URL: [Військова освіта та наука | Міністерство оборони України \(mil.gov.ua\)](http://mil.gov.ua) (дата звернення 11.06.2024)
5. Дорожня карта вдосконалення мовної підготовки у Збройних Силах України (на 2021–2025 роки) : рішення Міністра оборони України від 01.03.2021. URL: [doroznya_karta_2021.pdf](http://mil.gov.ua) (mil.gov.ua) (дата звернення 23.07.2024)
6. Арістархова М. С., Демидко Д. Л. Особливості мовної підготовки в системі індивідуальної підготовки у Збройних Силах України. *Військова освіта*. 2022. С. 17–22.
7. Биков В.Ю. Проектний підхід і дистанційне навчання у професійній підготовці управлінських кадрів. *Кримські педагогічні читання: матеріал Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.*, 2012. URL: Проектний підхід і дистанційне навчання у професійній підготовці управлінських кадрів – Електронна бібліотека НАПН України (iitta.gov.ua) (дата звернення 25.07.2024)
8. Самойленко О.М. Теоретичні основи використання технологій дистанційного навчання при підготовці майбутніх вчителів математики у ВНЗ: методичний посібник. Тернопіль, 2010. URL: Університет менеджменту освіти НАПН України (mna.u.edu.ua) (дата звернення 30.07.2024)
9. Кухаренко В.М., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г. Дистанційне навчання та умови застосування: стаття. Харків, 2002. 320 с.
10. Harris, L. How to Use H5P Widgets for Literacy Instruction. *Computers in Libraries*, 2018, 38 (9), 16–21.
11. David Romero Santos, Carlos Rodríguez Córdón and Manuel Palomo-Duarte. Extending H5P Branching Scenario with 360° scenes and xAPI capabilities: A case study in a local networks course. Conference: 21st International Symposium on Computers in Education (SIIE) Tomar, Portugal 2019, P. 119–125.
12. Буяк Б., Терещук Г., Габрусев В. Засоби сервісу BigBlueButton для проведення онлайн навчання. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи*: зб. тез доп. учасн. V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Тернопіль, 2020. С. 40–44.
13. Hryshchuk Y., & Krykun V. Adaptive Approach to Foreign Language Training, Language Testing to Assess Language Proficiency Levels According to Nato Stanag 6001 in the Armed Forces of Ukraine. *Zhytomyr Ivan Franko state university journal Pedagogical sciences*. 2022. P. 225–240.
14. Крикун В., Прокопенко А. Розвиток іншомовної професійної компетентності військових фахівців з використанням технологій дистанційного навчання. 2020, 79 с.
15. Крикун В. Вимоги до інтелектуальної адаптивної системи іншомовної підготовки офіцерів Збройних Сил України. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки* 213, 2024. 178–184 с.
16. Shchokin R., Teslenko V., Krykun V., Balashov A., Semenets-Orlova I., Klochko A. Digitalization Trends in Higher Education. In *Digital Technologies in Education. Selected Cases* (P. 55–66).